

CLAUDIA DE BREIJ BRENGT OUDEJAARSCONFERENTIE 2022 VANUIT STADSSCHOUWBURG GRONINGEN

INTERVIEW: YVON VAN APeldoorn | FOTO: HANS PETER VAN VELTHOVEN

Ze zingt, presenteert, maakt radio, schrijft columns en boeken – vorig jaar nog over kroonprinses Amalia – maar bovenal is Claudia de Breij theatermaker en cabaretier. Sinds 2002 trekt ze volle zalen met haar solovoorstellingen en kreeg in 2010 de Poellifinanciering voor *Hete Vrede*. Onlangs kroop ze in de huid van de Joodse variëteertieste Heintje Davids en momenteel werkt ze aan haar inmiddels derde oudejaarsconference. Deze wordt 31 december live uitgezonden vanuit de Stadsschouwburg in Groningen.

Het is je derde oudejaarsconference, maakt dat het iets minder spannend?
“Het is fijn om me te realiseren dat ik het al eerder heb gedaan en dat het goed ging. Dat maakt het wel minder eng. Als het je eerste keer is en je verknalt het, dan is dat het einde van je carrière. Misschien wat dramatisch, maar ik denk dat het niet overdreven is, je moet je in elk geval wel heel hard terugvechten.”

Zo heb jij dat gevoeld, in 2016?
“Ja, het was echt de dood of de gladiolen. De tweede keer was de paniek al minder, en nu ben ik vooral heel erg blij dat ik na twee jaar corona-ellende weer mag spelen. Ik ga me niet meer de hele tijd afvragen of ik er wel mag staan. Ik ben blij dat ik er weer sta.”

Waarom heb je voor de Stadsschouwburg in Groningen gekozen?
“In 2016, het jaar dat in het teken stond van migratie, was het in Rotterdam, dat vond ik passen omdat het zo’n internationale stad is. In 2019 stond ik in Den Haag, toen ging het over het betonrot in de democratie. Dit jaar zou het Amsterdam worden. Maar in januari zag ik de beelden van die mensen in Groningen die in de subsidierij stonden. Ik vond dat echt onvoorstelbaar: dat je mensen die ergens recht op hebben een hele dag in de rij laat staan om dat recht te halen, en dan ook nog op zo’n manier dat het velen niet is gelukt. Dat is gewoon

misdadig. Dat je kan slapen ‘s nachts, als bestuurder, als je dat zo hebt geregeld! Vervolgens dacht ik: als ik hierover ga praten vanuit de Randstad, dan klopt het nog niet. Ik wist intuïtief: ik moet het in Groningen doen. Want 2022 gaat over de mensen die we steeds opnieuw vergeten. En over het gedrag daarachter. Hetzelfde gedrag waarmee we laten gebeuren wat er in Oekraïne gebeurt. Altijd kiezen voor ons eigen belang, voor het handelsbelang, nooit voor mensen.”

2022 lijkt ook het jaar van de cancelcultuur te worden. Ga je het daar ook over hebben?
“Ik vind dat zo’n gepiep! Dat vrouwen in Afghanistan nu toch weer worden verplicht de boerka te dragen – we wisten natuurlijk allemaal dat het gelul was dat de Taliban milder zou zijn – dát is gecancelled worden. Als je als vrouw niet meer zichtbaar over straat mag. Een grote bek willen hebben, en vervolgens een grote bek terugkrijgen, dat is niet gecancelled worden, dat is het leven. Als je uitdeelt moet je ook kunnen incasseren. Als je dat niet kan, moet je niet uitdelen, dat leer ik ook aan onze kinderen. Ik word er zelf ook steeds beter in. Er zijn regelmatig mensen heel erg boos op mij. Tegenwoordig denk ik bij sommigen: het klopt, dat jij een hekel aan mij hebt; dan doe ik het dus goed. Mensen die überhaupt al niet vinden dat vrouwen een mening mogen hebben, die mensen hóren een hekel aan mij te hebben.”

Hoe pak je dat aan, zo’n oudejaarsconference? Hoe begin je en wanneer is het af? Het jaar is nog lang niet voorbij, er blijven dingen gebeuren.
“Vanaf 1 januari sta ik aan. En best extreem ook; ik ben voortdurend aan het schrijven. In september ga ik de theaters al in; ik wil de voorstelling minstens vijftig keer hebben gespeeld voor ik ermee op tv ga. Dan moet het echt geramd zitten. Maar het blijft een soort doorgaand proces. Het liefst stop je er zelfs nog iets van de laatste dag in. Daarom is de uitzending op oudejaarsavond ook echt live.”

Dat lijkt me doodeng; weten dat je ineens een heel groot extra publiek hebt. Dan wil je natuurlijk dat het die avond extra goed gaat.
“De allerbeste keer wordt het toch nooit; die was altijd in Doetinchem of zo, waar niemand van je familie of vrienden was. Maar dat is het mooie van theater: elke avond is het die avond het beste wat je kan doen. Soms ben je topfit, soms ben je doodmoe, elke voorstelling is anders. Het zit soms al in hoe je je eerste paar zinnen timet. De Red Hot Chili Peppers zeiden: ‘Geen enkel concert is ooit hetzelfde, want alleen de lucht is elke dag al anders.’ Het maakt niet uit of je technisch de beste voorstelling speelt, het gaat om wat er die avond gebeurt.”

De oudejaarsconference is een typisch Nederlandse traditie, die ruim vijftig jaar geleden is begonnen met Wim Kan en Seth Gaalkema. Is de functie sindsdien veranderd?
“Nee, dat denk ik niet. Er is wel een periode geweest dat het zijn beste tijd leek te hebben gehad, maar toen heeft Herman Finkers in 2015 voor de oudejaarsconference gedaan wat Anouk voor het songfestival heeft gedaan. Hij heeft er nieuw leven in geblazen; fris, eigen, over een andere boeg.”

Wat vooral opvalt: je bent de enige vrouw in een hele lange rij van mannen.
“Ja, dat is toch absurd? De eerste keer durfde ik dat niet eens te benoemen. Omdat ik de angst had: als ik het verknal, dan verknal ik het voor alle vrouwen. Inmiddels ben ik er wel trots op. Maar het blijft absurd. Licht het aan de vrouwen, dat ze niet op die plek staan? Niet alleen maar, denk ik. Het is voor mannen nog steeds een stuk geaccepteerder om hun mond open te doen over politiek of maatschappij dan voor vrouwen. Dat zit heel diep in onze cultuur.”

ONFERENCE NGEN

Waarom lukt het jou wel?

"Dat weet ik niet. Ik heb er wel altijd al van gedroomd. Mijn voorbeelden waren makers, en dat waren mannen. Er waren ook wel geweldige vrouwen, zoals Conny Stuart en Jasperina de Jong, maar zij schreven hun teksten niet zelf. Er waren gewoon niet veel voorbeelden van vrouwen die op het podium verkondigden wat ze zelf geschreven hadden. Daarom heb ik me denk ik geïdentificeerd met de kerels."

Je wist dus al vroeg dat je je het podium op wilde?

"Ja, terwijl ik eigenlijk een heel introvert meisje was. Nog steeds, ook al gelooft niemand dat. Ik repeteer ook niet graag. Pas als er publiek bij is heb ik een reden om me uit te sloven. Ik ben afgewezen bij de kleinkunstacademie, omdat ik niet theatraal genoeg was. En dat ben ik nog steeds niet echt. Als je nu met Karin Bloemen aan de telefoon zou zitten, dan zou ze al vijf stemmetjes hebben gedaan en een liedje hebben gezongen. Je ziet mij ook niet in een musical of een film. Maar ik ben wel ijdel en dol op aandacht en ik vind het heerlijk als iedereen naar me luistert. Thuis mag ik nooit mijn zin afmaken, er zit altijd wel iemand doorheen te tetteren. Op het podium mag ik uitpraten. Daarom heb ik ook zo'n zin in de oudejaarsconference. Wat een weelde: Ik mag bepalen welke thema's nog even besproken mogen worden aan het eind van het jaar. En iedereen houdt anderhalf uur zijn mond en luistert naar me. Héérlijk."

CLAUDIA DE BREIJ OUDEJAARS- CONFERENCE 2022

**DONDERDAG 29 T/M
ZATERDAG 31 DECEMBER
SPOT/STADSSCHOUWBURG**

